

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 38.

V Ljubljani, v četrtek 16. februarja 1899.

Letnik XXVII.

Zadružno gibanje.

Veselo je videti, kako se po liberalizmu na drobne kose raztrgana človeška družba zopet dviga iz svoje gospodarske onemoglosti, kako zbira svoje ločene ude ter jih združuje v organizme, v zadruge, kjer se zberó moči pojedincev, da skupno in zato tudi, vspešneje branijo svoja načela in svoje koristi.

To gibanje opazujemo na raznih poljih. To vidimo v političnem, v narodnem, v cerkvenem, v zadnjih letih pa zlasti še v gospodarskem oziru. Druge dežele so v tem pogledu pred nami, vzlasti moramo občudovati katoličane v Nemčiji, kako krepko so politično in gospodarsko organizovani. Njih velikanski vpliv, katerega imajo sedaj v javnem življenju, izvira samo iz njih vzgledne organizacije društvene, cerkvene in narodno-gospodarske. Zadnje desetletje pa se je glede organizacije tudi v Avstriji veliko storilo, zlasti po nekaterih kronovinah, kakor n. pr. na Dolenjem in Gorenjem Avstrijskem, v Tirolih itd.

Reči pa moramo, da tudi Slovenci glede zadružne organizacije v naši državi nismo zadnji. Napredek, kateri se v Slovincih kaže glede gospodarske organizacije, se mora imenovati naravnost velikansk in popolno nepričakovan, tembolj, ker se je bilo treba pri tem boriti s kratkovidnimi, samo na strankarske koristi se ozirajočimi domačimi nasprotniki, ker je bilo treba na straži stati celo proti vladi, ki bi bila morala že v lastnem interesu z vsemi močmi podpirati vsak poskus za utrjenje gospodarske neodvisnosti svojih podložnih. Toda tudi v tem oziru se je mnogo spremenilo vsaj po osrednji dunajski vladi. Dokaz temu je od poljedelskega ministra nedavno nakazana podpora za »Gospodarsko zvezo« v Ljubljani in pa razlogi, s katerimi je spremila vlada svojo

podporo. V teh razlogih se je vlada izrekla za uvedbo in razširjanje gospodarskih zadrug po vsej naši deželi. Pričakovati moremo, da bo glede tega z osrednjo vlado v prihodnje šlo tudi paralelno delovanje lokalne vlade.

Toda zadružna ideja je zadnji čas zmagonosno preokorčila meje naše dežele in se širi tudi v sosednjih kronovinah, koder bivajo Slovenci. Nedavno smo naznanili, kako lepo se giblje zadružna organizacija na Štajerskem, osnovana je že prva gospodarska zadruga in navdušenje ter jedinstvo za to podjetje nam je porok, da je to srečen začetek nadejane dela v gmetni prospeh našega naroda. Veselo vest v tem oziru nam sporoči naš čislani dopisnik s Koroskega, ki nam piše:

Pomenljiv je za nas dan 12. februarja t. l. Ustanovili smo prvo slovensko zadrugo na Koroskem. Ustanovni shod se je vršil pri Mertliču v Dobrlivasi. Shodu je predsedoval preč. gosp. državni poslanec in kanonik Lambert Einspieler. Pravila je razložil č. gospod. prefekt V. Podgorc. Volilo se je načelnštvo. Takoj po shodu so se podpisni postavno legalizovali in izročila prošnja za vpis v zadružni zapisnik. Sedež zadrugi je v Sinčivasi, kjer bomo prej ko mogoče pričeli z zidanjem zadružnega skladišča! Nova zadruga bode za lepo Podjunsko dolino prevelikega pomena. Da je na pravem mestu, kaže nasprotovanje in besedovanje nemčurjev! Bog blagoslovi delovanje nove zadruge!

Le tako naprej! V gospodarski organizaciji krepki, zdravi in pošteni vidimo mi osvoboditev našega naroda iz tujih krempljev, v tej organizaciji vidimo najboljšo poročstvo za narodno samostojnost, sploh boljše bodočnost našega naroda, in to ne kot frazo, ampak kot živo dejstvo.

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 12. februarja.

Ob svojem času sem sporočil, kako je bil izvoljen proti Pasariću vladni kandidat Vuksan za volilni kotar pisarovinski. Pri tej volitvi pa se je dogodilo toliko protipostavnih stvari, da je opozicija vložila proti njej protest. Sabor je bil prisiljen, da je to volitev izročil v preiskavo posebnemu odboru, premda je opozicija zahtevala precej s početka, da se volitev zavrže. Pri hrvatskem saboru je pa čudna praksa, da se vsa takšna neugodna vprašanja čim kasneje stavljajo na dnevni red. Sabor zboruje že od polovice decembra lanskega leta, in se le 9. februarja je prišla na red razprava o tej nenavadnej volitvi. Že s tem, da se je ta volitev sploh izročila posebnemu odboru v preiskavo, je dokazala saborska večina, da jej ni mnogo stalo do časti narodnega poslanca, saj je imela tako važne razloge, da bi jo bila mogla, a tudi morala s potoma zavreči, tako da imenovani poslanec sploh ne bi bil mogel prestopiti praga sabornice. A kar se je zgodilo 9. in 10. februarja pri razpravi o tej volitvi, to presega pa že vse meje dostojnosti. Večina verifikacijalnega odbora je namreč predložila, da se volitev poslanca Vuksana potrdi, češ, da ni nobenih bitnih zaprek proti temu, kajti kar trdi opozicija, to itak ni dokazano.

Poročevalec se pa še potrudil ni, da bi ovrgel trditve opozicije, ki je imela pač toliko prič, da se ni bala nastopiti dokaza resnice. Za poročevalcem je govoril dr. Bauer, ki je izvrstno branil svoj predlog, da se volitev zavrže. Dokazal je, kako je kotarski predstojnik prekršil postavno s tem, da ni dovolil kandidirati Pasarića niti župnika Vranića, in kako je potem tekla nepostavno vsa volitev. Tudi volilni zapisnik je pravi falsifikat, sestavljen

LISTEK.

Sodnji dan.

Spisal J. Joergensen.

(Dalje.)

II.

Toda daleč, daleč od te množice — visoko gori nad šumečo poulično reko — v sobi, na staro dvorišče, v bližini nazobčanih dimnikov in rudečih streh — je ležal mož sam v postelji in pričakoval smrti.

Mlad? — Ne, mlad ni bil več.

Star? — Ne, star tudi še ni bil.

Toda brada njegova je že lahno osivela, in lasje na sencih so bili srebrno beli. In ležal je tam čisto sam, in izmed vseh ljudij, h katerim in od katerih ga je gnalo burno življenje, ni vedel nihče, da on tu leži in — umira.

Umira! — Umre!

Tolikokrat je mislil na smrt, ko je bil še popolnoma zdrav. Celo opeval jo je, ker v svojem življenju je bil tudi pesnik. Bile so to lepe pesmi o prijazni, z makovim cvetjem ovenčani smrti, ljubki stih o smrti, ki donaša mir, o tej nemi bo-

ginji večnega novembra, o tihi Persefoni in o njenem vrtu, nasajenem s črnimi cipresami.

Takrat je opeval smrt — smrt, ki je obiskavala druge, ne njega.

Zdaj bi moral pa umreti on sam.

Oziral se je po siromašni sobi; zdravnik je bil pred kratkim tu, in gospodinja, stara odurna vdova, se je zmuzala ven in se ni več vrnila. Bolnik je tudi ni potreboval. Dobil je »kapljice«, katere je moral imeti — zdravnik mu jih je dal sám — in noč bode že mirno prošla, ker ni prevelike nevarnosti.

Tudi nobenih bolečin ni čutil, le silno žejo, katere tudi ni mogel pogasiti kosec ledu v njegovih ustih.

Tako je torej ležal in se oziral po sobi. Svetilka je senčila posteljo, osvetljavala pa druge kote. Tam gori na vratih je visela njegova obleka — rokavi so ohlapno moleli navzdol. Jedna hlačnica pa je zlezla skupaj, kakor bi jo krč lomil. Poznal je vse gube na oblekah: obe dolgi gubi na ramah pri žaketu in mnogo manjših gubic na komolcih in kolenih. Kolikor se je vedel spominjati, je imela vsaka njegova obleka po stari navadi te stalne gube.

Začel je premišljati, če bi ne bilo mogoče

odpraviti obe dolgi gubi na prsih. Najbrže so imele svoj izvor v tem, ker je žepe vedno polnil. Nosil je v žepih: posetnice, zapisnik, kopico pisem, plačane in neplačane račune. Imel je tudi navado, da je držal vedno roke v žepih pri žaketu, kadar je kje stal in se s kom razgovarjal.

Kako čudno je res s temi oblekami. Sčasoma postanejo deli nas samih. Žive z nami v našem spominu.

Poleg je bila nova, fina, višnjava obleka. Nosil jo je tisto leto, ko je pohajal na vseučilišče. Kadar je mislil na to, odpirala so se pred njim dolga, solnčna pota — videl je zelene gozde, videl je, kako žarno obseva solnce mlado hrastovo listje, čegar mehke vejice so se upogibale, in slišal je globoko notri v tihi samoti kukavico. In bila je tu še jedna — rjavo barvana poletna obleka. Nekoga sivega deževnega dne v juniju mu je oblekela, in kadar je mislil na njo, videl je samega sebe, da odhaja rjavo barvan z umetniškim klobukom in palico ven v svetlo noč, da se ustavlja na tihih potih, in da kaplja dež po mladem listju, in poslušal je redke prelepe glasove prvega slavca, na čegar perji so se lesketale deževne kapljice.

Jedno obleko gori, drugo doli, hodil je od jedne do druge kakor skozi dolgo vrsto različno

in popravljen trikrat, seveda tako, da se predstojnik obrani.

Po tem nenavadno točno in bistroumno sestavljenem govoru se vzdigne veliki župan zagrebški, ki je govoril o hrvatskejši opoziciji tako nedostojno, da je zavlada v celem saboru velik nemir in nezadovoljstvo. Ves ta govor vladnega činovnika, ki bi moral biti v takih vprašanih neutralen ter braniti le postavu, je saborskejši večini več škodil, nego koristil, kajti ravno s tem govorom je upravitelj županije dokazal, koliko moč imajo činovniki pri volitvah in kako se vlada meša v volilne borbe, mesto da vso stvar prepusti obema strankama. To, kar je povedal veliki župan, je vse neustavno ter najbolje označuje politične odnošaje na Hrvatskem.

Saborska večina je morda mislila, da bode opozicija po tem govoru prepustila vso to zadevo že poznati osodi. Toda prevarila se je. Še nobenkrat se morda ni tako pogumno borila za slobodo pri volitvah, kakor ravno zdaj. Govornik je sledil za govornikom, in predsednik je bil prisiljen nadaljevati sednico zvečer. Govorili so Modrušan, Kutuzović, Zorić i Mazura, a bilo je že kasno in soparica v dvorani neznosna. Opozicija je zahtevala, da se sednica preloži na drugi dan; predsednik pa ni hotel udovoljiti opoziciji, nego odločil dovršiti razpravo še v tej sednici. Večina je bila tudi njegovega mnenja in razprava se je nadaljevala.

Poslanec Vrbanić je zahteval, da se spremeni sednica za nekaj časa v tajno, in sicer zato, ker je imel predlog proti ravnanju samega predsednika, a radi dostojanstva predsedniškega ne želi, da se razpravlja javno. To se dovoli. A ko je dr. Vrbanić zahteval, da predsednik Spevec za nekaj časa odstopi, ker se misli o njem govoriti, zopet ni hotel na to privoliti. Potem pa mu je Vrbanić oponesel, kako nedostojno se obnaša nasproti opoziciji. Toda vse to ni nič pomagalo; predsednik ni hotel na noben način popustiti. Ob 9. uri zvečer je začel govoriti dr. Banjavčić ter govoril do 1/2, 12. ure. Med njegovim oštrim govorom je bilo vrlo živahno, tako da je dal predsednik sprazniti galerije. Govornik je dvakrat apeliral na predsednika, naj preloži sednico na drugi dan, vse je bilo zastoj.

Za njim je govoril Gjurgjević za potrditev volitve, toda tako zmedeno, da se s tem govorom ni niti najmanje priporočil za saborskega predsednika. Bilo je že polnoči, ko je nehal. Potem je govoril še Mažuranić proti potrditvi in slednjič dobi besedo zopet dr. Bauer, da obrani svoj predlog. Ko je pa predsednik videl, da se opozicija na ta način ne da premagati, sklence sednico ob pol jedni čez polnoč.

Dr. Bauer je dovršil svoj govor drugi dan, in potem se je glasovalo, in sicer tajno, ker je tako želela večina. Volitev je bila potrjena s 40 glasovi proti 20. Čim je predsednik oglašil izid glasovanja, zadonele so z galerije psovke na mažarone, na kar je dal predsednik galerije izprazniti. Volitve Rubetićeva, Čehova in nekih virilstov so bile potrjene.

Ban se je izjavil precej na početku zasedanja ravno pogledom na to volitev, da želi imeti v

celej deželi le čiste volitve. Ta želja se mu je javljala s potrditvijo omenjene volitve gotovo ni izpolnila, saj vendar vsak nepristranski človek more iz govorov opozicije in vladne stranke čisto lahko razpoznati, kje je resnica. Tukaj se je hotelo le dokazati, da je opozicija prvokrat spravila svojega poslanca v sabor z nepostavnimi sredstvi, in to zato, ker je bil ta poslanec vrednik »Obzorov«. Dokazati seveda niso mogli nič; zato so pa tem več obrekovali, držeč se pregovora calumniare audacter semper aliquid haeret. Opozicija se je silajno obranila, večina pa ne more in ne sme pričakovati dolgega obstanka, če se morajo njeni člani na tak način voliti v sabor.

Da se opoziciji nagaja tudi na druge načine, kakorkoli je mogoče, vidi se tudi iz tega, da je dovolila večina izročiti sodnji štiri člane opozicije radi razžalitve časti. Poslanci Tuškan, Banjavčić, Potočnjak in Mažuranić se bodo morali zagovarjati radi nekih izjav po časopisih.

Saborske sednice so na to preložene na 15. februarja. V prvej prihodnjaj sednici je na dnevnem redu volitev saborskega predsednika. Ker je dosedanjaj prvi podpredsednik pl. Francisci bolehen, bode bržkone zopet izvoljen poprejšnjaj saborski predsednik Gjurgjević, katerega je bil iztisnil pokojni Stanković. Z volitvijo Gjurgjevića bi se zadovoljilo tudi nekim zahtevam pravoslav- nih, ki hočejo imeti tudi nekaj svojih ljudi na višjih mestih. Opozicija pa ne bode zanj glasovala, ker ga pozna kot brezobzirnega svojega nasprotnika.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. februarja.

Zahteve nemške opozicije. V malo dneh se zberó v Pragi izvoljeni poročevalci in drugi zaupniki nemških opozicijskih strank, da predložé svoje načrte ter na njihovi podlagi sestavijo jednotno poročilo o nemških zahtevah. Češke Nemce zastopajo poslanci dr. Baerenreither, dr. Pergelt in Prade, poleg teh pa prisostujejo tudi starosta levičarskih prvakov dr. Funke, načelnik češko-nemškega naprednega kluba dr. Schlesinger in jeden zastopnik nemške ljudske stranke, ki pa sedaj še ni določen. Eksvitez Schönerer se pa, kot je znano, ni hotel odzvati temu povabilu. Pri tej konferenci, ki se vrši baje 25. t. m., se bo toraj izgotovil načrt, katerega bodo potem pretresavali v plenumu vsi nemški poslanci, izvzemši seveda Schönererjeve somišljenike. Še le potem, ko bo načrt popolno odobren, predloži se Thunovi vladi, kateri bo služil za nadaljno spravno akcijo, ako bodo namreč zahteve take, da bo sploh mogoče računati na kak vspeh.

Schönererjanci in protestantizem. Poročali smo zadnjič, da je neki protestantski pastor z dovoljenjem rektorjev s posebnim vabilom na črni deski na graški univerzi vabil vseučiliško mladino v svoje stanovanje, kjer jim bo dajal »pojasnila glede izstopa iz katoliške cerkve«. Nad tem drznim početjem protestantskega pastora, še bolj pa nad predrznostjo vseučiliškega rektorja se po pravici zgražajo vsi avstrijski katoličani

Tam na vratih visi moja obleka. Nikoli več je ne bodem oblekel. Jutranje solnce me ne bode našlo nikoli več pred ogledalom, ko si zapenjam ovratnik in ovijam kravato. Klobuka, ki visi tam v kotu na kljuki, ne podem dejal nikdar več na glavo, — ker nikoli več ne bodem zapustil te sobe in nikoli več ne bodem šel po teh stopnjicah doli, po katerih sem gori prišel — nikoli — ker mrtev in hladen bom ležal v mrtvaški srajci v rakvi.

Jetnik sem smrti, gotov, gotov plen žene s koso.

Ko je bolnik to premišljeval, skoro bi ga presilni strah udušil.

Zdelo se mu je, kakor bi začul še-le sedaj smrtno obsodbo, še-le sedaj je umel besede, katere mu je rekel zdravnik pred jedno uro: »Če hočete še s kom govoriti, pokličite ga takoj«.

Še-le ta hip je bilo jasno bolniku, da so veljale te besede v popolnem in najresnejem pomenu njemu samemu, da ne bode o n nikdar nikoli več ozdravel, — da naj o n pokliče vse, s katerimi hoče še jedenkrat govoriti, — dokler ne bode — prepozno.

(Dalje sledi.)

kajti kaj tacega je menda mogoče res samo pri nas, v »katoliški« Avstriji. Kaj bi se pač zgodilo reformatoru v Prusiji, ki bi se na tak način drznil rovatiti proti protestantizmu, ali pa na Bavarskem proti katoliški veri? poprašuje po pravici dunajska »Reichswehr«, ki, mimogrede omenjeno, ni ravno prvi katoliški list. Z ginljivo ravnodušnostjo gledajo merodajni avstrijski faktorji, kako dela zase propagando ta prusaška protestantska družba. Katoliški poslanci morajo še le z vso resnostjo opozoriti naše državnike, kakor je to storil načelnik katoliške ljudske stranke, posl. dr. Kathrein, ter pokazati vladi, da to vendar ne gre v državi, katere prebivalstvo je prestalo toliko bojev za vero svojih očetov. Naučni minister je odgovoril poslancu, da bo dal zadevo preiskati, toda samo pri tem vendar ne sme ostati, ker čemu neki imamo potem zakon, ki je sicer zelo »naprednjašk«, ki pa vendar označuje hujskanje proti veri kot hudodelstvo in prestopok ter zato določa gotovo kaznen. Vlada ima na podlagi tega zakona vendar toliko moči, da lahko pristriže peroti Schönererjanskim protirirskim agitatorjem.

Kriza na Ogerskem se reši morda še tekom današnjega dne, ko se snide zopet parlament v Budimpešti. Včerajšnji ministerski svet, ki se je vršil pod predsedstvom cesarjevim na Dunaju, se je pečal obsirno s to zadevo in najbrže prišel tudi do zaključka. Včeraj in predvčeranjim je ministerski predsednik baron Banffy bil opetovano pri cesarju v avdienci ter poročal o teku kompromisnih pogajanj. Splošno se sodi, da se reši kriza z odstopom Banffyjevim, ker opozicija noče niti za las odnehati od svojih zahtev ter pred vsem noče dovoliti indemitete vladi, dokler jej načeluje sedanji ministerski predsednik. Naslednik Banffyjev bo najbrže minister Fejervary ali pa Koloman Szell. Dognano pa še ni, ali izroči Banffy svoj portfelj takoj ali še le potem, ko bo zbornica rešila vse nujne zakonske osnove, ker se ne ve, ali bo opozicija zadovoljna že s samim poročilom o bližnji preosnovi kabineta, ali pa bo vztrajala pri prvotni zahtevi. — Rešitev obstoječe krize na Ogerskem pričakujejo nekateri ogerski »zmerni« politiki tudi na ta način, da bo baron Banffy v slučaju, da se razbijejo kompromisna pogajanja, odgodil parlament ter potem z največjo strogostjo postopal napram opozicijskemu. Kaj tacega si pa najbrže ne bo upal, dobro vedoč, da bi prišel iz dežja pod kap.

Pomnožitev nemške armade. Budgetna komisija nemškega državnega zbora se je pečala te dni z znano vladno predlogo, v kateri se zahteva lepo število milijonov za reorganizacijo in pomnožitev pruske armade. Debata je bila sicer precej burna, vendar je vojni minister s svojim govorom toliko vplival na člane odsekov, da so v večini vsprejeli vladno predlogo. Minister Gossler je najbolj strašil s francosko in rusko armado, ki sta sedaj obe kos nemški armadi. Posebno pa napredujejo Rusi, akoravno ruski topovi še nisi dospeli na isto višino z nemškimi. Francija bo v kratkem pomnožila svoje topništvo za 100 do 120 baterij. — To je pomagalo in vlada je zmaga, akoravno z nezatno večino. Predloga o preuredbi polkov je bila vsprejeta z 20 proti 8 glasovom, ona gledé pomnožitve pehote za celih 625 bataljonov in o določitvi vojne moči v mirnem času pa le s 15 proti 10 glasovom. Z vlado so glasovali: centrum, obe konservativni stranki, nacionalni liberalci, svobodomiselná zveza in antisemit Werner. Hujša borba bo v plenumu poslanke zbornice, ker bodo tu nastopili proti predlogi pred vsem vsi Poljaki, socialni demokrati in pa člani nemške ljudske stranke.

Cerkveni letopis.

Postni pastirski list ljubljanskega kneza in škofa Antona Bonaventure.

(Dalje.)

II. Boj proti našemu namenu.

Naš zadnji namen je torej, da zveličamo neumrljivo svojo dušo; to pa dosežemo samo s tem, če v življenju Bogu služimo, to se pravi, če v življenju samo na to gledamo, da se Bogu v vsem popolnoma posvečujemo in vedno njegovo voljo izpolnjujemo.

Ali proti volji Božji se vzdiguje naša samovolja, od tod je nastal strahovit boj posameznih ljudi, pa tudi družin, občin in držav proti volji

pobarvanih sob. Menjavala se je obleka z menja-jočim se časom ter pomenjala poletje in zimo, pomlad in jesen. Obleka ga je bila gledala veselega in bogatega, obleka ga je spremljala tudi majhnega in ponižanega, dokler mu niso visele niti kakor čipke okoli komolca in zapestja, — in obleka, mu je pripravljala jedi in zabave, kadar jo je, ako je bila še dobra — zastavil.

Pisal bi lahko o tem celo, veliko knjigo, in to knjigo bi naslovil »moja obleka«.

Tako je ležal bolnik in sanjaril, in v mislih je že obdeloval novo snov, ki se je rodila v njegovi domišljiji.

Mahoma se mu pa vzbudi misel: »Moj Bog, — saj moram umreti. Torej ne morem več spisati novega dela. Ne bodem se več vznemirjal radi obsežnosti, nič več ne bodem urejeval papirjev, ne bode niti treba zbirati zapiskov za novo knjigo in potem potrpežljivo in počasi vse izdelovati; nikoli več ne bodem sedel o prijaznih zimskih dopoldneh pri pisalnici tako tiho in gorko, in gledal, kako padajo počasi sneženi kosmiči zunaj na pobeljeni vrt. — Nikdar več ne bodem delal, ker nikoli več ne bodem vstal s postelje.

Božji, proti zapovedim Božjim, naravnost proti Bogu.

Vi veste, dragi v Kristusu, kako se je ta boj že v nebesih pričel. Angelji že, ki so popolnejši od nas ljudij, so se proti volji Božji uprli in so hoteli postati popolnoma samostojni, Bogu enaki. Ker so se tako sami od Boga odvrnili, zato jih je Bog zavrzel.

Za nas pa se je začel boj koj v raj. Tudi naši prvi stariši niso hoteli storiti po volji Božji; zapeljani so tudi oni Bogu pokorščino odpovedali in hoteli biti kakor Bog. Seveda jih je Bog kaznoval, in ker smo mi v njih grešili, smo kaznovani tudi mi.

Ta boj naše človeške volje proti volji Božji, začel v raj, od tedaj še ni prenehal. Mi sami čutimo v sebi strašen boj, a tudi okolu nas besni divji boj človeške volje proti volji Božji.

Poglejmo v svoje srce! Ali se nismo že od mladih nog skušali otresti jarma zapovedij Božjih, živeti pa po svoji glavi? Otroci, mladenič in deklič, mož in žena, pa tudi sivi starček in slaba starica morajo vse sile napenjati, da ukroté svojo voljo in storé voljo Božjo.

Kaj ne, kako je težko biti pokoren v družini? kako težko premagovati jezo in sovraštvo, prepir in maščevanje? Koliko si moramo prizadevati, da ne prestopimo šeste zapovedi Božje, pa tudi sedme, osme, devete in desete! In glavni grehi? Vse sile moramo napeti, da ne zavladajo v našem srcu!

In vkljub temu moramo večkrat na prsa trkati in klicati k Gospodu: »bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« O, svete spovedi prav potrebujemo, da si zacelimo rane, dobljene v boju, in se vnovič okrepimo za nadaljni boj, v katerem se gre za našo dušo in za večnost.

Če pa pogledamo okolu sebe, kaj vidimo? Ali ne vidimo, da v mnogih ljudeh, v mnogih hišah in občinah ne prevladuje volja Božja, ampak poželjivost oči, poželjivost mesa in napuh življenja?

Iz poželjivosti očí se rodi lakomnost, pa se imetek kar grabi, bližnji pa odira. Od tod razne goljufije pri meri, vagi in sploh pri kupčevanju, od tod oderuške obresti pri posojilih tudi med kristijani, med katoličani, tudi v mili naši slovenski zemlji!

Iz poželjivosti mesa se rodi razro uživanje, ki tako rado prekorači svoje meje. Kolika slast, če se more dobro jesti in piti! Pa ko bi se zmerno pilo in se ne zapravljalo, moglo bi se potrpeti. Toda, ali ni med nami pijanstva! da, ali se ne vživa nezmerno žganje in sicer še tisti gnusni špirit? Samo davek od tega nesrečnega žganja znaša na leto pri nas okolu pol milijona goldinarjev! Koliko denarja zapravi torej mladenič in mož po nepotrebnem, sebi in družini na škodo! Koliko se tukaj rodi preprirov, kletve, sovraštva, doma pa žalosti in solzá!

Iz poželjivosti mesa pride tudi nečistost. Sv. Oče papež se kaj pritožujejo, kako se nečistost širi in kakor grda, gnusna, smradljiva reka potaplja mesta in vasi. Zdi se, kakor da je sam nečisti duh z vso svojo druhaljo prišel na svet in da s to gnjusobo strupi srca gospôde in kmeta. Oh, koliko nečistega življenja je med mladino!

Iz napuha življenja pa se razvija prevzetnost, ošabnost, ničemernost, nepokornost! Iz tega napuha prihaja klic po slobodi, po neodvisnosti in sicer po neodvisnosti od poglavarjev, po neodvisnosti od nadnaravnih postav, da po neodvisnosti od samega Boga. Človek je sam sebi gospodar, sam svoj bog!

O kako je ta klic po slobodi, po neodvisnosti sladak ošabnemu našemu srcu! Toda kako poguben za družabno življenje!

Kriva znanost je to slobodo in popolno neodvisnost človekovo tudi od Boga in njegovih zapovedij skušala dokazati, pa je na zadnje zabredla tako daleč, da taji celo Boga. V imenu in na temelju te znanosti pa so zahtevali popolno slobodo v trgovini, v obrtu, v gospodarstvu. — Vsak naj bo v tem sloboden. Posamezni kupci, obrtniki, kmetje naj se merijo z drugimi, naj se le med seboj slobodno poskušajo; kdor zmaga, dobro zanj, kdor pa omaga, naj obleži. V imenu popolne prostosti se je napovedal boj vseh proti vsem; zraven so pa še privrženci take slobode pridobili zase državno oblast, popolnoma v tem

smislu izdajali tudi postave in tako z bleskom slobode pa napredka zaslepili narode, da so jim kar naravnost sledili nevedé, v kako globok prepad nesreče jih bo pahnila ta kriva sloboda.

Tako so delali in pri tem vpili in še vpijejo zoper katoliško cerkev in njene služabnike, zoper papeža, škote in duhovnike. Zakaj? Zato, ker jedino sveta cerkev pobija tako slobodo, ker jedino sv. cerkev kaže na Boga in našo odvisnost od njega, ker jedino ona zahteva, da najprej skrbimo za neumrljivo svojo dušo, potem šele za srečo na zemlji, ker jedino ona zahteva ljubezen do bližnjega, zahteva, da nikdo ne sme obogateti na škodo bližnjemu, da se morajo postave ozirati na splošno korist, ne pa na posameznike; ker jedino ona obsoja tisti boj, ki prihaja iz sebičnosti in poželjivosti.

Toda niso je poslušali, ampak strastno napadali in grdili. Od tod nesreče današnjega časa. Saj mora v slobodni borbi slabejši podleči. — Podlegli so torej slabejši trgovci, podlegli slabejši obrtniki, podlegli samostalni delavci, podlegel je nesrečni kmet v oderuških rokah. Od tod jednake prikazni kakor v poganstvu, na svetu siromakov mnogo, bogatinov malo, in da se bogastvo neizmerno kopiči v rokah nekaterikov. Od tod sovraštvo med stanovi, od tod skupen klic siromakov po pomoči, od tod zmiraj večje število nezadovoljnejev, od tod vpitje prevelike množice po nasilnem prevratu, ki bi spremenil vse današnje družabne razmere.

Ne morem vam, dragi v Kristusu, tukaj vsega tega točno razviti. Vprašam vas samo še to, ali ni ta duh krive slobode, ta duh sebičnosti in uživanja tudi kriv, da ste vi, kmetje, in da smo sploh vsi gospodarji v veliki zadregi radi služabnikov in delavcev? Malokdo hoče služiti in težko dobiš delavca za delo na polju. In če ga dobiš, koliko plačo zahteva, koliko jedi in pijače, da ti, siromašni kmet ne moreš več izhajati. Moški in ženske hité v mesta in v tovarne; tam je več slobode, več zaslužka, več uživanja. Res, mnoge hranijo le tovarne, ker od drugod jim ni pomoči, da preživé sebe in svoje domače; ali od kod to? Vse to je posledica zgoraj opisane krive slobode brez Boga v trgovini, pri obrtu in delu.

Premnogi morajo zapustiti milo slovensko svojo domovino, pa iti iskat kruha na Nemško, premnogi celo v Ameriko! Doma ostane žena, ostanejo otroci, bratje in sestre! Koliko nevarnostij za zakonsko zvestobo, nevarnostij za družino, nevarnostij za čisto in kršč. življenje! Vse to so posledice današnjega napredka in razvitka, lahkega potovanja po hitrih železnicah, ko tako lahko občuje narod z narodom; ali bolje in prav rečeno, to so posledice zlorabe tega napredka in razvitka. Volja Božja je, da vse napreduje in se razvija, da se narodi spoznavamo med seboj, ali to ni po volji Božji, da se ni ovirala in se še sedaj ne zabranjuje zloraba tega napredka, da se ž njim širi sebičnost, uživanje, surovost, sovraštvo, kriva sloboda, odpad od cerkvenega življenja, nazadnje odpad od Boga.

Da, odpad od Boga! Mnogi pojedinci se ne menijo več za Boga, pa tudi države so javno razglasile, da se v svojem življenju ne bodo ozirale na nobeno vero, in res, v nekaterih državah ne slišiš javno imena Bog. — Vprašam, ali more biti blagoslov Božji pri takih ljudeh, narodih in državah, ki nočejo priznati svoje odvisnosti od Boga?

Vidite torej strašni boj, katerega bije človek na podlagi krivo tolmačene slobode proti Bogu, proti volji Božji in torej proti zadnjemu in najvišjemu svojemu namenu in poklicu. Nesrečen je zato posameznik, nesrečna zato vsa družina. Kje je pomoč? Kje rešenje? (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. februarija.

(Prija:teljski večer.) Sinoči je predaval v katoliškem domu dr. Krek o koristih liberalizma v našem veku. V kratkih obrisih je naslikal Evropo leta 1800, leta 1850 in sedaj. Preko velikih kriz sta se okrepili v tem veku samo revolucijska ideja in cerkev. Revolucijska ideja temeljuje vedno v napačnem pojmovanju svobode. V našem veku je nastopala pod imenom liberalizma. A ker je nedosledna, prihaja za njo demokratiški komunizem — revolucijska ideja bodočega veka. Libe-

ralizem je že izvršil svojo nalogo: razdrobil absolutistiške okove, vrnil zavest, da je treba državljanom in družabnim organizmom v državi garancij proti zlorabi državne oblasti. Cerkev je vsled tega iz prežalostnega stanja začetkom veka dospela do nepričakovanega sijaja. Ideja njene jedinstvi se je okrepila in zavarovala proti vsem sovražnikom. Mirno gleda v prihodnost. Kot je liberalna ideja svobode konečno v nji našla jedino trajno oporo proti vsem sovražnikom, tako je najde tudi ideja demokracija.

(Krščanstvo na dunajski univerzi.) Nekateri se čudijo, da se med »omikanimi« v Avstriji tako širi brezverstvo. Temu se pač ni čuditi, saj je dunajska univerza, središče duševnega gibanja, prava alma mater brezverstva! Tako uči poleg drugih profesor filozofije Jodl na tej univerzi, da veda mora najodločneje zavreči dušo, da je brezverstvo bitje in toraj tudi Bog nezmisel, da je svoboda volje absurdum, da je sploh religija svet nemogočnosti. Profesor državnega prava Bernatzik pa uči, da je krščanstvo soražno vsakemu duševnemu gibanju, da je nasprotno vsaki higieni, da so papeži iz sovraštva do mišljenja prepovedali celo šah; o religiji sploh pa pravi, da je moral biti velik mislec, kdor jo je ljudem prinesel. Čuditi se torej ni, če se brezverstvo vse bolj širi. A čuditi se je, bebasti kratkovidnosti ter inkonkvenci državnikov! Država plačuje z dragimi denarji Jodle in Bernatzike, da taje Boga in dušo in svobodno voljo, temelje religije in nranosti in vsega socialnega reda. Če pa kdo praktično živi po teh naukih, če izvaja samo logične konkvence, če brez Boga išče nebes na zemlji, brez duše mori, brez svobode goljufa, če je Lucheni, panamist, izdajavec, anarhist, hotnik, tedaj se zgražajo, ter pošiljajo policiste in žandarje in vojake za njim; tedaj mu vzbujajo vest, kažejo križ za prisego, imenujejo Boga, govore o postavi, o dolžnostih, o pravicah... Nauke plačujejo, življenje po naukih pa kaznujejo!

(Mesto venca) na grob umrlega A. Brodnika je poslal g. A. Železny, ekspozit na Trnji 3 gld. za Jeranovo dijaško mizo.

(Repertoir slovenskega gledališča.) Danes ima svojo benefico gospa Irma Polakova, pevka in igralka slovenskega gledališča. Odveč bi bilo znova povdarjati velike zasluge, katere si je pridobila gospa Polakova za razvoj naše dramske umetnosti, saj ve slovensko občinstvo, da ima gospa Polakova malo sovratnic v svoji stroki. Zato pa ji dokaži naše občinstvo danes, da ve ceniti njeno marljivost! — V soboto se bo z ozirom na razne, z dežele dohajajoče želje pel zopet »Lohengrin«, da se omogoči priti v Ljubljano tudi tistim gostom z dežele, ki imajo v soboto večer čas. Opera se bo pela ob znižanih cenah. — V torek, 21. pa se bo pela prvič v sezoni opera Auberja »Fra Diavolo«.

(Novo župnijsko cerkev) bodo pričeli letos graditi v Šmartinem pri Litiji. Stavbeni troški, ki, ki so že zagotovljeni brez vsakih denarnih prispevkov župljanov in patrona, so proračunjeni na 101.561 gld.

(Pogozdovanje Krasa) Minulo leto so v postojinskem okraju pogozdili 111 hektarov; na tem prostoru so zasadili 1.086.000 borovih drevesc. Dalje so v starih nasadih še nasadili blizu poldrugi milijon raznega gozdnega drevja.

(Potres.) Rahel sunek smo čutili v Ljubljani danes zjutraj ob 3. uri 28 minut. Spremljalo ga je podzemeljsko gromenje in šum. — Iz Lipoglava: Potres je bil na Lipoglavem 16. t. m. ob 1/4. uri zjutraj. Šipe niso zašklepetale na oknih, toda postelja se je krepko zamajala. — Iz Komende, 16. febr.: Danes zjutraj ob 1/4 uri imeli smo zopet potres z valovitim gibanjem in močnim bobnenjem. — S Homca: Dne 16. februvarja zjutraj ob 1/4 se je čutil tu precej močan daljši potresni pojav.

(Požar.) Včeraj ob 1/12. uri predpoludnem je začel goreti gozd gosp. Fr. Hrena, lastnika graščine ponoviške ob Savi. Ogenj so bržčas zanatile iskre iz stroja tovrnega vlaka. Gasilno društvo iz Litije je v kratkem času zabranilo požar in zabranilo večjo škodo.

(Popravek.) Sklicuje se na § 19. tiskovnega zekona zahtevamo, da vsprejmete naslednji popravek notic »Frankfurtarice« v št. 32 z dne 9. t. m. in v št. 33 z dne 10. t. m.: Ni res, da je

bila plesna dvorana na strelišču okinčana tudi s frankfurtaricami. Ni res, da sta bili razobešeni dve frankfurtarici na steni vis-a-vis cesarjevemu kipu. Ni res, da so hoteli poštni uslužbenci s tem demonstrirati niti proti slovenski Ljubljani, niti se proti komu drugemu. Ni res, da so poštni uslužbenci uredništvo »Slovenca« prosili popraviti, da niso imeli pri plesu na strelišču razobešenih dvoje frankfurtaric, marveč je uredništvo »Slovenca« samo takoj izreklo, da treba stvar popraviti. V Ljubljani, dne 11. februarija 1899. — Gregor Kobau, načelnik krajne skupine državnega društva c. kr. poštinih in brzojavnih uslužbencev Avstrije. Franc Likar, Ivan Počkar, Urban Ušeničnik, Andrej Pristov, člani odbora za prireditev poštne plesa.

Opomba uredništva: Mi smo to notico že sicer popravili, a ker je bila nezadostno popravljena, tukaj še enkrat radi izjavljamo, da obžalujemo ono notico, s katero se je poštinih in brzojavnih uslužbencev delala krivica, ker res ni bilo nobene frankfurtarice na strelišču.

(Iz celovške škofije.) Mil. g. knezoškof bude letos med drugimi obiskal sledeče župnije ter tam delil sv. birmo: Dne 5. aprila Mestna župnija sv. Ilja v Celovcu; 6. apr. Št. Peter ob Celovcu; 12. apr. Hodiše; 13. apr. Št. Jakob pod Celovcem; 18. apr. Št. Kancijan; 19. apr. Št. Lipš pod Fumo; 20. apr. Reberca; 26. apr. Poreče ob Vrbskem jezeru; 27. Lipa; 13. maja Št. Rupert ob Velikovcu; 17. maja Labud; 18. maja Ruda. — Premješčen je kaplan g. Jož. Fugger iz Št. Jakoba v Rožu v Sveče in kaplan g. Iv. Smolej iz Sveč v Št. Jakob v Rožu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. februarija. Vedno bolj se zatrjuje, da bo naslednik pravosodnega ministra Ruberja, ki pride na dr. Braunovo mesto v kabinetni kanceliji, grof Pininski, sedaj cesarski namestnik v Galiciji. Poljaki hočejo poleg deželnega svojega imeti še jednega ministra.

Dunaj, 16. februarija. Linški škof je izdal postni pastirski list, ki govori o lažnjih prerokih ter o jstro šiba hibe pretiranega

nemškega nacjonalizma, ki sega izdajalski čez državne meje, odvrta katoličane od papeža in od vere ter ne le v dušnem, marveč tudi v gmotnem oziru provzroča ljudem veliko škodo.

Dunaj, 16. februarija. V Rathhauskeller so se nemško-nacijonalni in antisemitski dijaki sprli in stekli; vvedla se je preiskava.

Zagreb, 16. februar. Deželni zbor je v včerajšnji seji soglasno izvolil dosedanega podpredsednika svojim predsednikom. Posl. Francisci pa je izjavil, da iz zdravstvenih razlogov ne vsprejme te časti. Treba je toraj nove volitve. Posl. baron Rukavina je vložil predlog, naj se deželni zbor takoj razpusti in razpiše nove volitve.

Budimpešta, 16. februarija. Korespondenčni urad poroča z Dunaja, da se je vršil včeraj popoldne ob 2. uri kronski svet pod predsedstvom cesarjevim. Vdeležili so se ga: baron Banffy, Fejervary, Lukacs in Szechenyi. Ministerski predsednik se je povrnil še sinoči v Budimpešto, ostali s Kolomanom Szellora so mu sledili danes. Jutri ali v soboto se snidejo v posvet zastopniki liberalne stranke. Voditelji desidentov izročijo danes ministerskemu predsedniku odgovor na zadnje vladne sklepe.

Belgrad, 16. februarija. Več višjih drž. uradnikov je skušalo v protivladnem smislu preosnovati radikalno stranko. Radi tega in drugih političnih prestopkov je več uradnikov vpokojenih.

Rim, 16. februarija. Poljedelski minister Fortis je vložil ostavko, katere pakralj ni vsprejel. Povod temu je sklep senata, ki je v tajni seji s 45 proti 39 glasovom zavrgel vladno predlogo glede kmetijskih zadrug.

Carigrad, 16. februarija. Po poročilih iz Kaneje je princ Jurij sklical narodno skupščino na 20. februarija.

Washington, 16. februarija. Senat je v zadnji seji s 26 proti 22 glasovom vsprejel predlog, v katerem se izjavlja, da se z odobrenjem mirovne pogodbe ne namerava

dovoliti prebivalcem Filipin ameriško državljanstvo ali otoke trajno priklopiti k zveznim državam, marveč tu se hoče ustanoviti vlada, ki bo ustregla željam in razmeram prebivalstva.

Umrli so:

13. februarija. Marija Wruss, uradnika žena, 60 let, Gledališke ulice 5, jetika. — Ludmila Cunder, dninarja hči, 5 mesecev, Vodmat 104, catarrh. gastro intest. — Terezija Kleč, zasebnica, 76 let, Turjaški trg 4, ostarelost. — Marija Mole paka žena, 38 let, Karlovska cesta 22, meningitis.

V bolnišnici:

14. februarija. Ivan Stanovnik, cerkvenik, 50 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
15	9. zvečer	740.4	5.6	sr. jzah.	del. oblač.	
16	7. zjutraj	748.4	4.9	sr. vzsvz.	del. jasno	0.0
	2. popol.	739.1	9.7	m. jzah.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 5.0°, normale: -0.2°.

Danes ob 3¹/₂ uri zjutraj srednji, 2 sekundi trajajoči potres.

VABILO

k

I. rednemu občnemu zboru „Kmetijskega društva v Gorjah pri Bledu, registr. zadruga z omejeno zavezo“,

ki se bo vršil

v nedeljo, dné 5. marca 1899,

ob 3. uri popoldne.

Vspored:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Volitev načelstva, po žrebu odstopivših odbor.nikov nadzorstva in razsodišča.
4. Razgovor o zgradbi novega skladišča.
5. Razni nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

188 1-1

odbor.

Lične razglednice

kažočé ljubljanske župne cerkve,

založila je in prodaja „Prodajalnica katol. tisk. društva“

(K. Ničman) v Ljubljani

Höpitalarjeve ulice števil. 2.

Razproaujalcem dá se znaten popust.

Uradne in trgovske **KOVERTE** s firmo priporoča **KAT. TISKARNA** v Ljubljani.

Stanarinske knjižice za stranke z uradno potrjenimi deločbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v **Katol. Tiskarni** v Ljubljani.

Uljudno naznanjam, da sem v zvezi z drugimi gospodi **otvoril**

banko

za slovenske pokrajine v Ljubljani

in se priporočam v posredovanje vseh bančnih in borznih opravil, nakup in prodajo srečk, pupilarno varnih državnih in drugih vrednostnih listin po dnevnem kurzu.

Nakazila plačil na vsa večja mesta, inkaso menic in nakaznic, eskompt bančnih menic in otvoritev **giro-konto** (tekoči račun), obresti od dné do dne po 3% za 10 dni, 3¹/₂% za 20, 4% za 30 dni, 4¹/₂% za 3 mesece.

Z velespoštovanjem 164 3-3

MAKS VERŠEC,

bančna pisarna, Šelenburgove ulice št. 3.

Dunajska borza.

Dne 16. februarija.		Dne 15. februarija.		Kreditne srečke, 100 gld. 198 gld 50 kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 60 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	173 gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Skupni državni dolg v srebru	101 » 30 »	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 25 »	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 45 »	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 75 »	Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » 50 »
Avstrijska kronska renta 4%	101 » 90 »	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 60 »	Salmove srečke, 40 gld.	85 » 75 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 95 »	Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 » — »	St. Genois srečke, 40 gld.	82 » — »
Ogerska kronska renta 4%	97 » 90 »	Dunavske vravnave srečke 5%	130 » — »	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	923 » — »	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »	Ljubljanske srečke	24 » 25 »
Kreditne delnice, 160 gld.	369 » 52 »	Posojilo goriškega mesta	112 » — »	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 » 75 »
London vista	120 » 37 ¹ / ₂ »	4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3510	— » — »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 95 »	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 30 »	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	462 » — »
20 mark	11 » 78 »	Prijoritete obveznice državne železnice	222 » 80 »	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	67 » 50 »
20 frankov (napoleondor)	9 » 55 »	» južne železnice 3%	180 » — »	Splošna avstrijska stavbinska družba	116 » — »
Italijanski bankovci	44 » 40 »	» južne železnice 5%	125 » 30 »	Montanska družba avstr. plan.	233 » 55 »
C. kr. cekini	5 » 67 »	» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	186 » 50 »
				Papirnih rubljev 100	127 » 50 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobeltgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.